

Stowarzyszenie Miłośników Zbrodni i Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polnej
ul. Podmurny 1 tel. 0046 2700
e-mail: biuro@wp.pl www.zawackie.pl
ul. Podmurny 1 tel. 0046 2700
ul. Podmurny 1 tel. 0046 2700
ul. Podmurny 1 tel. 0046 2700

M: 945/1654

27.06.2005

Gdynia,
"Bat. Mor."

+ Semmerling Jan

M: 945/1654 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Semmerling Jan
Y-M-945/1654 Pom.
Gdynia Bot. Morski

I./1. Relacja *k. 2 s. 1-2*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 1 s. 1-2*

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *k. 1 s. 1*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 11*

VI. Fotografie *dział i kompozycji*

I/1. Relacja - Semmerling Jan

1. Biogram - relacja autorstwa Janiny
Walentynowicz, napis
lc. 2 s. 1-2

1

SEMMERLING JAN (1916-1940)

członek kierownictwa lokalnej organizacji konspiracyjnej kierowanej przez bosmana J.Kuchnowskiego

Ur. 8 X 1916 r. w Starzynie pow.Puck, jako syn Jana. Ojciec zginął tragicznie w 1920 r. podczas zajmowania Pomorza przez oddziały polskie. W 1930 r. razem z matką przeniósł się do Rumi, gdzie na ul. Lipowej posiadali tzw. resztówkę. Ojczym był sołtysem Rumi. Brak bliższych danych o jego młodości. Prawdopodobnie przeszedł przeszkolenie w ramach Przysposobienia Wojskowego Lotniczego mającego ośrodek szkoleniowy na lotnisku w Rumi. W latach 1938-1939 odbywał służbę wojskową w ramach XIII kursu Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Sadkowie. Brał udział w walkach we wrześniu 1939r. Dotarł aż w rejon Zaleszczyk. Wrócił następnie do Warszawy. Do Rumi dotarł w grudniu 1939 r. Jego ojczym został zastrzelony przez Niemców bezpośrednio po zajęciu Rumi we wrześniu 1939 r. Po przyjeździe do Rumi podjął pracę w porcie gdyńskim. M.in. przejmował bagaże Baltendeutschów przyplływających do Gdyni w ramach akcji osiedleńczej.

Wprowadzony został do lokalnej organizacji konspiracyjnej kierowanej przez emerytowanego bosmana Józefa Kuchnowskiego z Rumi. Wszedł w skład kierownictwa tej organizacji, która objęła swoją działalnością teren Rumi oraz Gdyni i okolicznych wsi. Nie udało się ustalić czy miała ona jakieś powiązania z większą ogólnopolską organizacją konspiracyjną. S. włączył do niej m.in. instruktorów harcerskich i byłych harcerzy z Rumi i Chylonii. Przygotowując się do podjęcia działalności zbrojnej członkowie tej organizacji zbierali broń z terenów walk toczonych na przedpolach Gdyni we wrześniu 1939 r. S. nie zdołał rozwinąć szerszej działalności. Na skutek zdrady i wprowadzenia do organizacji konfidenta gestapo gdyńskie zdołało ustalić jego funkcję w kierownictwie tej grupy. Aresztowany został w Rumi razem z innymi członkami w godzinach rannych 4 czerwca 1940 r. Funkcjonariusze gestapo bezskutecznie poszukiwali w jego domu broni ukrytej w piwnicy. Przewieziony następnie do siedziby gestapo w Gdyni na Kamiennej Górze przeszedł tam wstępne śledztwo. ~~Jeszcze~~ Tego samego dnia w dużej (liczącej ok. 180 osób) grupie członków organizacji został wywieziony do obozu Stutthof. Jeszcze w obozie przesłuchiwany był przez gestapowców z Gdańska. Prawdopodobnie po zakończeniu śledztwa doraźny sąd policyjny w Gdańsku wydał na niego i kilku innych członków kierownictwa organizacji karę śmierci. Zastrzelony został niespodziewanie na terenie lasu obok obozu Stutthof w dniu 6 VII 1940 r. przypuszczalnie na rozkaz szefa gestapo gdańskiego. W odstępach kilku dni w podobny sposób zastrzeleni zostali także inni członkowie kierownictwa organizacji, którym w dokumentach obozowych wpisano, że zastrzeleni zostali podczas próby ucieczki. Jego zwłoki pochowane zostały na cmentarzu w Gdańsku-Zaspie, gdzie w latach 1939-1942 chowano ciała więźniów obozu Stutthof. Rodzina otrzymała pismo komendantury obozu informujące, że zmarł w Stutthofie 6 VII 1940 r.

AMS, księga zmarłych obozu Stutthof, sygn.Z-V-2, s.573, rel. Cz.Nocunia i Anny Nocuń (siostry J.Semmerlinga); B.Chrzanowski, A.Gąsiorowski, Konspiracja gdyńska 1939-1945, "Rocznik Gdyński", nr 5, 1984,

2 Semestr

s.149; K.Leski, Życie niewłaściwie urozmaicone. Wspomnienia oficera wywiadu i kontrwywiadu AK, Warszawa 1989, s.495; Zarys dziejów Rumi, Toruń 1994, s.178.

[Jaune Holentynowicz ?]

1/2. Dokumenty dotyczące rełatora: Semmerling
Jan

1. Pismo komendanta obozu koncentracyjnego
Stutthof z 12.07.1940 z informacją o
śmierci Jana Semmerlinga, krolow. oryg.
w j. niemieckim.

k. 1 s. 1-2

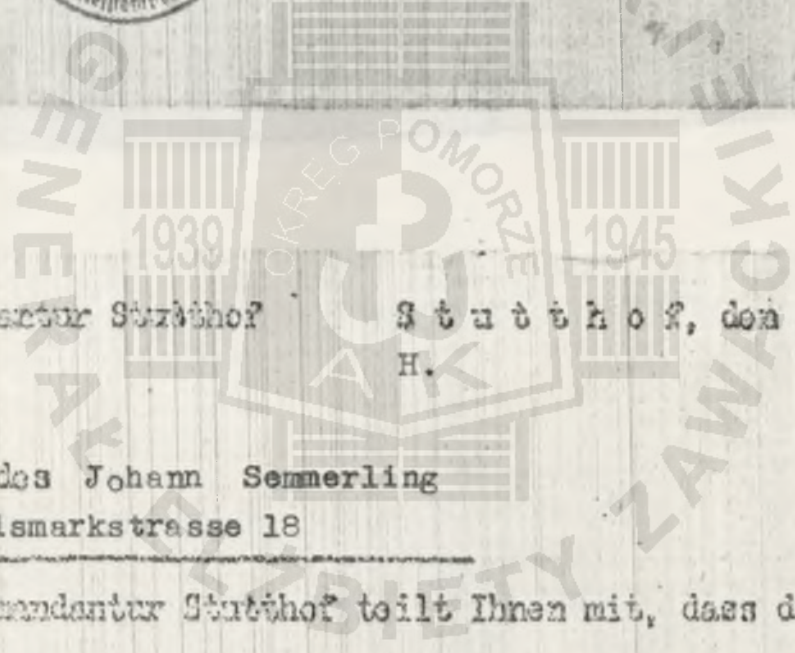
An die

Angehörigen des Johann Semmerling

Frei durch Ablösung Reich

Rahmel
Bismarkstrasse 18

Lagerkommandantur Stutthof

Stutthof, den 12.7.1940
H.

An die

Angehörigen des Johann Semmerling

in Rahmel, Bismarkstrasse 18

Die Lagerkommandantur Stutthof teilt Ihnen mit, dass der Inhaftierte

Johann Semmerling geb. am 8.10.16 in Gr. Starsin
zuletzt wohnhaft gewesen in Rahmel, Bismarkstr. 18

am 6.7.1940 um 9,30 Uhr verstorben ist.

Die Beerdigung hat auf dem Friedhof Saspe in Danzig-Langfuhr
stattgefunden.

Der Lagerkommandant

SS - Oberscharführer.

528 28
P 5

Kommandantur
des Luft-Gefangenenlagers Stutthof

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the paper, appearing as bleed-through. Some words like 'Generał' and 'Zawackiej' are partially visible.]

II. Materiały uzupełniające relację -
- Semmerling Jan

1. Walentynowicz J., biogram „Semmerling Jan”, [w:] Słow. bio graficzny kosp. pomor. 1939-1945, Toruń 1996, z. 2, s. 152-153, kserokop. k. 1 s. 1

Semmerling Jan (1916–1940), zca dcy tajnej organizacji wojskowej „Batalion Morski”.

Urodzony 8 X 1916 r. w Starzynie, pow. Puck; syn rolników Jana i Agnieszki z d. Dominik. Był jednym z pięciorga dzieci. Jako pięcioletni chłopiec stracił ojca. Był wychowywany przez matkę i ojczyma. Do r. 1930 uczęszczał do „Collegium Marianum” w Pelplinie. Po przeniesieniu się rodziny do Rumi kształcił się w gimnazjum w Wejherowie, gdzie uzyskał maturę. Mieszkając blisko lotniska wojskowego w Rumi, spędzał tam cały wolny czas, zapoznając się ze sztuką latania, która była jego pasją. Ukończył jeden z kursów przysposobienia obronnego, organizowanych na tym lotnisku pod kierunkiem kpt. Stablewskiego. (Był to

prawdopodobnie kurs wojskowego Przysposobienia Lotniczego). W latach 1938–1939 odbył służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Radomiu. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. dotarłszy aż w rejon Zaleszczyk. Po kapitulacji, przez Warszawę, Pelplin, wrócił w grudniu 1939 r. do Rumi. Udało mu się zatrudnić w porcie gdyńskim, m.in. przy przyjmowaniu bagaży Baltendeutschów przybywających do Gdyni w ramach niemieckiej akcji przesiedleńczej. Również w grudniu 1939 r. został członkiem tajnej organizacji wojskowej „Batalion Morski”, założonej w listopadzie tegoż roku przez emerytowanego bosmana Józefa Kuchnowskiego. Od początku swojej przynależności pełnił funkcję zastępcy Kuchnowskiego jako dowódcy. Wprowadził do „Batalionu” grupę swoich kolegów — instruktorów harcerskich i szeregowych harcerzy. Przygotowując „Batalion” do działań zbrojnych, razem z dcą prowadził szkolenie wojskowe dla nich, organizował zbiórkę broni i amunicji pozostawionej po walkach wrześniowych na terenie Gdyni, Rumi i okolicznych miejscowości. „Batalion” działał do czerwca 1940 r. Wtedy, na skutek zdrady jednego z jego członków, który okazał się konfidentem gestapo, nastąpiło aresztowanie większości konspiratorów. Semmerling, choć wiedział o inwigilacji przez gestapo i mógł ratować się ucieczką, nie uczynił tego ze względu na zagrożenie rodziny — matki i rodzeństwa. Został aresztowany w domu 4 VI 1940 r. Po pierwszym przesłuchaniu połączonym z torturami, został przewieziony do siedziby gestapo w Gdyni–Kamiennej Górze i poddany wstępnemu śledztwu. W tym samym dniu został przetransportowany do obozu koncentracyjnego Stutthof, gdzie

był przesłuchiwany przez gestapowców z Gdańska, a następnie osądzony przez dożyłny sąd policyjny w Gdańsku na karę śmierci (podobnie jak kilku innych członków kierownictwa tej samej organizacji), jako aresztowanego (rzekomo) z bronią w ręku. Po dwumiesięcznym pobycie w obozie specjalnie szykanowany i poniżany, został w dn. 6 VII 1940 r. rozstrzelany przez wachmana, dozorującego grupę więźniów karczących las, w której był Semmerling.

W dokumentach obozowych zapisano, że został zastrzelony podczas próby ucieczki. (W podobny sposób rozstrzelano i „udokumentowano” fakt śmierci kilku innych członków „Batalionu”). W zawiadomieniu do rodziny komendant obozu podał, że zmarł po przesłuchaniu. Według zeznań współwięźniów i świadków śmierci Semmerlinga — Franciszka Rode i Nikielskiego, odznaczał się bohaterską postawą wobec wroga i wyjątkowo życzliwym stosunkiem wobec współwięźniów (oddawał im nawet swoje porcje żywnościowe).

Został pochowany na cmentarzu więźniów Stutthofu w Gdańsku–Zaspie w miejscu nr 528, na którym rodzina uformowała grób, od 1945 r. opatrzony krzyżem. Ojczym Jana, Leon Semmerling został rozstrzelany przez Niemców 12 IX 1939 r. Matka Agnieszka, siostra Anna i bracia Alojzy i Czesław, represjonowani przez Niemców, przeżyli wojnę.

AMSt., Księga zmarłych Z–V–Z, s. 573; AP AK, T.: Pstrągowski S., Sadecki K., Semmerling J. (rel. siostry Anny zam. Nocuń, kopia zaświadczenia komendanta obozu Stutthof o śmierci J. Semmerlinga); Ch r z a n o w s k i B., *Konspiracja...*; G a s i o r o w s k i A., *Okres okupacji (1939–1945)*, [w:] *Zarys dziejów Rumi*, Gdańsk 1994, s. 165–180; Ch u d y A., *Zaspa...* (mps); M i l c z e w s k i Z., *Wejherowo i powiat morski, wrzesień 1939 — maj 1945*, Gdańsk 1991, s. 253.

Janina Walentynowicz

Siw. biograf. ho

T: M: 945 / 1654 Dom.

Gdyńia

Semmerling Jan
v. Carla informacyjna
K.M.

Gdynia
org. konsp. bez
m. xwy

pchor. sierż. lotn. SEMERLING JAN * Gdynia

Członek kierownictwa bezimiennej lokalnej organizacji konspiracyjnej powstałej już na przełomie października i listopada 1939r. w rejonie Rumii i Okaywia. Pozostali członkowie kierownictwa to: Jan Kuchnowski - emerytowany bosman Marynarki Wojennej i Franciszek Wojewódka. Zdołali oni stworzyć organizację liczącą 200 członków i zebrać duże ilości amunicji. Jednak w czerwcu 1940r. cała organizacja została aresztowana, a broń skonfiskowano. Część aresztowanych została bez śledztwa skierowana do Stutthofu, gdzie większość zmarła. Trzej wspomniani kierownicy po miesięcznym śledztwie zostali natychmiast przekazani do Stutthofu do specjalnego potraktowania i po paru dniach zamordowani. Przeżyli tylko nieliczni członkowie grupy.

K.Ciechanowski, Regionalne, [w:] Walka podziemna., s. 218.

MGr'94

Gdynia 2

Semmerling Jan polak.

Prac. Eduard Podlechowsky, ktory dostal na polecenie
Klemense Uleby, zostal zaangażowany do pracy
w organizacji konspiracyjnej utworzonej w Rumii
i Szwajcarii w 1939 r. Na skutek dezorganizacji
organizacji zostal zwolniony, a Semmerling wro-
tyn 1940 r. aresztowany.

A. Gajnowski, Bracia Szeregi..., Skutkaf. Ze-
myt Murem, nr 5 z 1984, s. 113.

M. 107-95

Sdywia-
2 3

Semmerling

Jan Semmerling - chorąży
wł. org. komp. dow. Józef Ilkiewicz
terem dr. od jesieni 1939 r. - Rumia
Sdywia - komp. strzelacka
awansat. 4. XI 40 r. przez Szostaka 160 art.
- licznik Batalionu Ilkiewicza -

źródło: ~~AK 57~~ AP AK, pismo 102 624/4/95, s. 20

1939

Gdynia
? 4

Semerling ul. Zimmeling

Mieszkaniec Rumii, pilot, członek
grupy J. Kuchnowskiego Armatorami
4.06.1940r. Kiszewi Stutthofu.
(Wydany przez Kortasa).

Wob. T.: Pstrągowski S., insp. Gdynia,
I/s. 4

HMM-PS

Semmesling Jom

Gdymé 5
3aon Marsli

M. 8.10.1916 r. u m. Starzyna pol. Puck,
ppor. Lotnictwa, uiszkowie Rumi. Materii do
odkrycia p. J. Kuchnowskiego Baoru Mor-
skiego u listopadzie 1939 r. Amstokony u amscu
1940 r. , zastudony u Stutthofie G. O. 1940 r.
Nr obrotowy 8775.

Zob. T.: Kuchnowski J., unip. Gdymé, I/1/s.1;
I/2/s. 9, 10

447-97

Gdynia, 6
Zaon Morski

Semmerling Jam

Jeden z domósciv u Boouvi Morsliu.
Kspótprecovet z J. Uinclunovskiu i J. Pavla-
liem. Chorzů.

Zob. T.: Sadellu K₁, úsp. Gdynie,
I/2/s. 2

hmm

a

Batalion Morski
Szybia

SEMMERLING Jan

Urodz. 8. X. 1916 r. o Starzylicie pow. Such.
2-cy doz. tajnej org. w. wojsk. Batalion Morski
4. vii 1940 r. aresztowany. Obóz konc. Stutthof.
6. vii 1940 r. uczestniczył w powstaniu
choronuzdowego grupy w Stutthofie.

Tab. Stronik Biogr. Duszp. Ser. nr 2, s. 152
Fundacja Archiwum Pomorskie AK
Jomii 1996 r.

W.Dew./2002 r.

2

Województwo
Tow. k.p. 8

pchor. Semmerling Jan

Zdr. T. M. : 802 / 1527 Pbn. Bork Bobzian / bdynia
ten. 4, str. 51, pt. „deso-cka konspiracyja w zompil

Zm. 718 04

Adymie.g
kshelle.org.

Semmerling Jan

Pchor. lotnictwa, od ^{koniec} 1939r. organizator z Kuchnowskimi, Kojewodkim i Onocliem konspiracyj (Rumia - Gdynia) na Lybniu.

Aresztowany 4.06.1940r., osadzony w Stutthofie i tam morderczony 6.07.1940r. (zabójstwo)

Woh., Gpciorowski A., okno olimpiady (1939-41)
[u] zamyślenie drugiej Rumii)

4117-97

dr⁺ Semerling (m. im. m.)

Gdynia 10
Obr. Wybr.

z Dumis

zob: Bork B., Losy matych obrai'ow...
w: J: 802/1527 z. 2 imp. Gdynia

28 X 101

Semmerling Jan

Gdynia 11

zob. Gajsirowski A., Steyer K.,
Tajna Org. Wojskowa Gryf
Pomorski, Gdańsk 2010, s. 311

MP.VIII/14

Walentynowicz Janina
Gdynia

M-945/1654

Gdynia
ZHP

1946

Sommerling Jan

Semmerling Jan

